

8. mars-markering på KUN

■ Leder Mari Wattum ønsket et publikum på nærmere tjuе interesserte velkommen til årets markering på likestillings-senteret i Steigen.

Tekst og foto: Bjørn Erik Stemland

Wattum presiserte betydningen av kontinuerlig arbeid mot blant annet overgrep, menneskehandel og diskriminering på grunn av hudfarge, og for kvinnehelse, likelønn og abort. Hovedtaler for dagen var rådgiver Helene Rød, som snakket om tilgangen til abort under pandemien.

Seinere på kvelden fortalte Gerd Rikardsen om det arbeidet Norske Kvinners Sanitetsforening, Norges største kvinneorganisasjon, driver på et nasjonalt plan og den jobben de 600 lokale foreningene gjør lokalt.

Ulik tilgang til abort

De forskjellige landene i verden har ulike lover for hvor langt ut i svangerskapet kvinner kan ta abort. Men selv i land hvor abort er lovlig, kan kvinner møte motstand og hinder hvis de ønsker abort. Det kan være dårlig tilgang til helsehjelp, mangel på kunnskap og folkeopplysning, stigmatisering av abortsøkere, reservasjonsrett hos helsepersonell, høye kostnader og geografisk avstand til sykehus. I Norge er abort gratis, men i mange land kan en abort koste store summer.

Så kan man spørre hvorfor det er farlig at kvinner ikke har tilgang til lovlig abort. Her viser forskning at antallet utrygge aborter øker. Det utføres hele 25 millioner utrygge aborter årlig i verden. Og minst ett av 12 dødsfall knyttet til graviditet skyldes utrygg abort. Over 22.000 kvinner og jenter dør årlig av utrygg abort. Her kan det være snakk om strikkepinner i livmoren, drikking av medikamenter og svelging av såkalte abortfremmende urter.

Konsekvenser av pandemien

I mange land har det under pandemien vært innført portforbud og reiserestriksjoner. Det har vært nedstenginger og bruk av hjemmekontor. I tillegg har det vært økt arbeidsledighet, mangel på prevensjon og smittevernmidler. Helsevesenet har vært under press, noe som har ført til omprioriteringer, og i enkelte land har det vært restriksjoner på abort og stengte abortklinikker.

47 millioner kvinner har mistet

Leder Mari Wattum gratulerte de oppmøtte med dagen, og ga ordet til rådgiver Helene Rød som snakket om abort under Covid-19 pandemien.

tilgang på moderne prevensjonsmidler. Pandemien førte til at den største kondom-fabrikken i verden i Malaysia måtte stenge. Det ble 10 millioner flere barneekteskap, og stor økning i vold i nære relasjoner. Pandemien førte til 7 millioner u-planlagte svangerskap og mellom 500.000 og 1,5 millioner flere utrygge aborter.

Helene Rød fortalte at hun har skrevet masteroppgave om abort-situasjonen under pandemien i Tyskland, der abort regnes som ikke-akutt helsehjelp. Særlig i distriktet er det blitt færre abortleger, og pandemien har ført til økt arbeidsledighet – det får virkninger

da abort ikke er gratis i dette landet. Pandemien har også ført til partnervold, og nedstengingen har gjort det vanskelig å forlate huset.

Bedre forhold i Norge

I vårt land har det vært en tydelig nedgang i antall aborter i perioden mai-november 2020. Her blir abort regnet som akutt helsehjelp, og er gratis. Helsedirektoratet ga avtalespesialister lov til å tilby medisinsk abort på grunn av omprioriteringer på sykehusene. FHI mener det ikke er grunnlag for å si at Covid-19 har påvirket tilgangen på abort her. Så kan det

jo også hende at pandemien har ført til mindre seksuell kontakt, og at flere ønsker å få barn.

Som en konklusjon på foredraget sa Helene Rød at pandemien har svekket tilgangen til trygg abort for mange, særlig for marginaliserte grupper, og at Covid-19 pandemien har satt søkelys på ulikhet i tilgang til trygge og lovlige aborter – også i land i Europa.

Norske Kvinners Sanitetsforening

Gerd Rikardsen fortalte at organisasjonen har 600 lokale

foreninger rundt om i landet. NKS driver hele 50 helse- og omsorgsinstitusjoner rundt om i Norge, og 25 millioner ble i fjor brukt på kvinneforskning med hovedvekt på spesielle kvinnesykdommer.

I Steigen er det to lokallag – Leiranger Sanitetsforening og Marhaug og Botn Sanitetsforening. Disse foreningene tar på seg oppgaver i lokalmiljøet, blant annet i forhold til skoler og barnehager. Det har vært servert lunsj både på skolene og i barnehagene. De lodder også ut julesekker fylt med julemat. Her fikk foreningene inn 15.000,- kroner i fjor!

Til slutt sa Gerd at sanitetsforeningene jobber for kvinnehelse fra vogge til grav!

Hilsen fra ordføreren

Ordfører Aase Refsnes sa hun er stolt av KUN og liker å vise institusjonen fram for stortingsrepresentanter på besøk og mennesker som gjester kommunen.

Hun nevnte spesielt voldtekt som et emne det er viktig å jobbe med. Her er det et dårlig oppfølgingstilbud, og svært få blir dømt for voldtekt i Norge. Vi må få på plass en samtykke-lov i Norge! Aase nevnte også at det er viktig å ha god tilgang på jordmødre, og at det for unge ennå er skambelagt å ha menstruasjon: – Dette må vi gjøre noe med!

Ordføreren viste avslutningsvis til at det nå er flere millioner kvinner på flukt – mange sårbare kvinner, og at hun står gjerne på barrikadene for kvinnesaker!

Gerd Rikardsen (snart 82) er leder i Leiranger Sanitetsforening, og presenterte NKS både nasjonalt og lokalt.

Ordfører Aase Refsnes sa blant annet at vi må få på plass en samtykke-lov i Norge.